

บทที่ 8

การปกป้องและส่งเสริมสิทธิประโยชน์ทางการค้าโดยเสรี

เมื่อได้วางนโยบายในการพัฒนาอุตสาหกรรมของประเทศอย่างเข้มแข็งแล้ว ประเทศไทยก็ควรจะต้องรู้จักปกป้องและส่งเสริมสิทธิประโยชน์ทางการค้าโดยเสรีด้วยวิธีการต่างๆ

คำจำกัดความของสิทธิประโยชน์ทางการค้าโดยเสรี

นับแต่สงครามโลกครั้งที่ 2 เป็นต้นมา ประเทศต่างๆ พยายามหาทางพัฒนาระบบการค้าของโลกให้ดำเนินไปได้โดยเสรีมากขึ้น โดยเฉพาะ การหาทางลดภาษีศุลกากรที่เป็นอุปสรรคต่อการค้าเสรีระหว่างกัน ปรากฏว่าประสบผลคืบหน้าอย่างน่าพอใจ แต่ประโยชน์ที่ได้รับจากความพยายามดังกล่าวกลับต้องถูกลบล้างไปอย่างรวดเร็ว จากการทำประเทศต่างๆ ได้หันมาใช้มาตรการกีดกันการนำเข้าด้วยโควตา ซึ่งทำให้เกิดภาวะสงครามทางการค้าขึ้น

สงครามนี้เป็นสงครามทางการค้าที่ไม่รู้ตัว ดังที่ปรากฏเป็นข่าวอยู่เสมอ ไม่ใช่ปรากฏการณ์ทางการทูตอย่างเป็นทางการ แต่เกิดจากความกดดันของพ่อค้า หรือประชาชนภายในประเทศที่เสียเปรียบทางการค้า หรือประชาชนต่างแสดงความไม่พอใจผู้บริหาร หรือนักการเมืองที่เอาใจประเทศก้าวหน้าอุตสาหกรรมในด้านการค้าอย่างนอกหน้า ดังที่ชาวอเมริกันช่วยกันจุดไฟเผารถยนต์อเมริกา เพื่อประท้วงต่อการเรียกร้องของสหรัฐอเมริกาที่ต้องการให้ญี่ปุ่นซื้ออุปกรณ์ชิ้นส่วนรถยนต์ของสหรัฐมากขึ้น ขณะที่ในไต้หวันหัวหน้าผู้เจรจาทางการค้าของทางการไทเปถูกขู่ทำร้ายถึงแก่ชีวิต ถ้าเขายอมรับแรงกดดันจากสหรัฐให้ต้องเปิดตลาดไต้หวัน และในโคลนิกเศรษฐศาสตร์ชาวเกาหลีใต้ถูกโจมตีอย่างหนัก เมื่อเขาแนะนำว่าเกาหลีใต้ควรยอมรับซื้อเรียกร้องของสหรัฐในอันที่จะขนานเนื้อวัวเข้าไปในเกาหลีใต้เพิ่มขึ้น

การปกป้องและส่งเสริมสิทธิประโยชน์ทางการค้านั้น ได้แก่การใช้มาตรการต่างๆ อันเป็นอุปสรรคกีดกันการนำสินค้าเข้าสหรัฐอเมริกาจากต่างประเทศ รวมทั้งประเทศไทยด้วย เช่น การกำหนดโควตานำเข้า การจัดหาคู่ชดเชยว่าด้วยการจำกัดการส่งออกโดยสมัครใจ การ

จัดทำข้อตกลง การจัดระเบียบการค้าใหม่ และมาตรการจำกัดการนำเข้าในรูปแบบอื่น ๆ ทั้งหมดนี้ อาจเจาะจงเฉพาะสินค้าก็จริง แต่ก็คงมีส่วนที่เกี่ยวกับบริการด้วย จึงขอนำรายละเอียดมาเพื่อความเข้าใจ ดังนี้

สิทธิประโยชน์ทางการค้าโดยเสรี ได้แก่

1. **การจัดตั้งเขตการค้าเสรี** เพื่อให้เป็นมรรควิธีในการพัฒนาระบบการค้าเสรีของโลก

เขตการค้าเสรี Free Trade Area (FTA) เป็นข้อตกลงระหว่างประเทศสองประเทศที่จะเลิกใช้มาตรการกีดกันทางการค้าซึ่งกันและกันโดยสิ้นเชิง เช่น ที่สหรัฐทำกับอิสราเอล เป็นต้น

เขตการค้าเสรีมีข้อดีหลายประการ คือ

1. เขตการค้าเสรีเป็นข้อตกลงเพื่อผลประโยชน์ทางการค้าระหว่างกัน ประเทศคู่ค้าของสหรัฐไม่ยอมเปิดตลาดของตนให้กับสินค้าออกของสหรัฐ เหมือนอย่าง que สหรัฐกระทำดังนั้น ถ้ามีเขตการค้าเสรีจะแก้ปัญหานี้เรื่องนี้ไปได้ เพราะไม่มีฝ่ายใดจะอ้างได้ว่า เขตการค้าเสรีไม่ให้ความเป็นธรรมในด้านการค้าแก่ตน หรือกีดกันการค้าของตน

2. เขตการค้าเสรีทำให้อุทธรกิจในแต่ละประเทศสามารถวางแผนการลงทุนระยะยาว ของตนได้ด้วยความมั่นใจ เพราะทราบดีว่าบรรดากฎระเบียบการค้าที่ประเทศคู่สัญญาจะนำมาบังคับใช้ต่อกันจะไม่มีการเปลี่ยนแปลง อันเนื่องมาจากแรงดันของกลุ่มผลประโยชน์หรือกลุ่มอิทธิพลที่นักธุรกิจไม่อาจจะทำนายล่วงหน้าได้ เช่น กรณีที่มีการผลักดันให้รัฐบาลกำหนดโควตานำสินค้าจากต่างประเทศเข้าประเทศดังที่เป็นอยู่ทุกวันนี้

3. เขตการค้าเสรีช่วยสร้างพลังเคลื่อนไหวทางการเมืองที่จะนำไปสู่การค้าเสรี การจัดตั้งเขตการค้าเสรีทำให้เกิดการแข่งขันกันระหว่างประเทศต่าง ๆ เพื่อจะลดการใช้มาตรการที่เป็นการปกป้องอุตสาหกรรมของตนให้แก่กันและกัน

การจัดตั้งเขตการค้าโดยเสรีระหว่างสหรัฐอเมริกากับประเทศอิสราเอล จะเป็นตัวอย่างเหตุผลที่สหรัฐอเมริกาสัญญาการค้ากับอิสราเอล ก็เพราะประชาคมเศรษฐกิจยุโรปได้ทำข้อตกลงลักษณะ เช่นเดียวกันมาก่อน ทำให้สหรัฐอเมริกาได้เปรียบในการส่งสินค้าเข้าไปขายในอิสราเอล

2. ภาษีศุลกากรที่เป็นอุปสรรคต่อการค้าเสรีระหว่างกัน

การประทุของกระแสการต่อต้านอเมริกัน อันเนื่องมาจากนโยบายบีบบังคับทางการค้าของสหรัฐ กำลังแรงทั่วไปในเอเชีย แม้จะยังไม่รุนแรงถึงระดับที่เคยเกิดสงครามเวียดนาม แต่ผู้บริหารของประเทศต่างๆ ในเอเชียก็เกรงว่ากระแสการต่อต้านนี้จะรุนแรงยิ่งขึ้น

นโยบายกีดกันการค้า หรือประณามคู่ค้าของสหรัฐอเมริกา อาจนำมาซึ่งผลประโยชน์บ้างประการต่อสหรัฐอเมริกา แต่ก็ต้องมีการเสียประโยชน์ด้วย เนื่องจากนโยบายนี้ก่อให้เกิดการต่อต้านและโกรธเคืองจากประเทศต่างๆ ที่ได้รับความกดดันซ้ำแล้วซ้ำอีกจากสหรัฐฯ

ตามทัศนะของสหรัฐแล้ว นโยบายกีดกันการค้านี้เป็นเพียงการเรียกร้องของความเท่าเทียมทางการค้าจากประเทศคู่ค้าของสหรัฐ ซึ่งสหรัฐอเมริกาได้ให้ประโยชน์แก่ประเทศเหล่านั้นมานานแล้ว จากการเติบโตทางเศรษฐกิจมากเพียงพอจนไม่จำเป็นต้องได้รับการคุ้มครองอีกต่อไป

การที่สหรัฐอเมริกากล่าวได้ว่า ได้ให้ประโยชน์แก่ประเทศเหล่านั้นมานานแล้ว คือ **สิทธิพิเศษทางภาษีศุลกากรเป็นการทั่วไป (Generalized System of Preferences) หรือที่ใช้ทับศัพท์ตัวย่อว่า "จีเอสพี (GSP)"**

จีเอสพี คืออะไร

จีเอสพี (GSP) คือประโยชน์ของการส่งออกที่ประเทศต่างๆ รวมทั้งประเทศไทย ได้รับสิทธิพิเศษจากสหรัฐอเมริกา

สหรัฐอเมริกาได้ให้สิทธิพิเศษทางภาษีศุลกากรเป็นการทั่วไป (Generalized System of Preferences) แก่ประเทศกำลังพัฒนาจำนวน 140 ประเทศ ที่ ส่งสินค้ามาจำหน่ายยังสหรัฐอเมริกา โดยไม่ต้องเสียภาษีนำเข้าเป็นจำนวน 3,000 รายการ ซึ่งเริ่มใช้เมื่อวันที่ 1 มกราคม 1976 (พ.ศ. 2519) ภายใต้ Trade Act of 1974 (19 U.S.C. 2461-2463) เป็นเวลา 10 ปี ได้สิ้นสุดเมื่อวันที่ 3 มกราคม 2528 และสหรัฐได้ขยายเวลาการให้สิทธิพิเศษนี้ออกไปอีก 8 ปี จนถึงปี พ.ศ. 2538

สินค้าที่ไม่ต้องเสียภาษีนำเข้าภายใต้ระบบ GSP ของสหรัฐอเมริกา มีลักษณะดังต่อไปนี้ คือ

1. สินค้าต้องมีรายชื่อสินค้าที่ได้รับ GSP
2. สินค้าต้องมาจากประเทศที่ได้รับ GSP ได้แก่ประเทศกำลังพัฒนาทั้งหลาย
3. ประเทศที่ได้รับประโยชน์นี้ต้องมีความเหมาะสมที่จะได้รับ GSP ในสินค้าโดยเฉพาะ
4. ต้องมี Value-Added Requirement ตามที่กำหนด
5. สินค้าต้องถูกนำเข้ามาในสหรัฐอเมริกาโดยตรงจากประเทศหรือภาคีสมาคมที่ได้รับ GSP
6. ต้องมี Certificate of Origin หรือ Form A.
7. ผู้นำเข้าต้องยื่นความจำนงขอ GSP

สินค้านำเข้าที่ได้รับ GSP ทั้งหมดของสหรัฐอเมริกา ไม่ต้องเสียภาษีนำเข้า (Free of Duty)

มีบางประเทศเท่านั้นที่ไม่ได้รับ GSP เฉพาะสินค้านั้น เรียกว่าตัดสิทธิการได้รับ GSP ในสินค้านั้น การให้ GSP ของสหรัฐจะมีคณะกรรมการ GSP ดำเนินการทบทวนรายชื่อสินค้าเหมาะสมที่จะได้รับ GSP เป็นประจำทุกปี ถ้ามีการเปลี่ยนแปลงจะพิมพ์ใน Federal Register ทุกปีประมาณกลางเดือนกรกฎาคม การเปลี่ยนแปลงนี้จะได้รับอนุมัติจากประธานาธิบดีสหรัฐอเมริกา

ประเทศที่ไม่ได้รับ GSP เป็นผลเนื่องจาก

1. ข้อจำกัดด้วยความจำเป็นด้านการแข่งขันเกินกว่าที่สหรัฐกำหนด
2. สินค้าถูกยกเลิกการให้ GSP (Graduation)
3. Value-added requirement ต่ำกว่าที่สหรัฐกำหนด หรือ
4. เอกสารที่ใช้ในการขอรับ GSP ไม่สมบูรณ์

1. ข้อจำกัดด้วยความจำเป็นด้านการแข่งขัน (Competitive need Limits)

ประเทศใดก็ตามจะไม่ได้รับ GSP ในสินค้านั้นโดยอัตโนมัติ ถ้าการนำเข้าเกินกว่าข้อจำกัดด้วยความจำเป็นด้านการแข่งขันในระหว่างปีปฏิทิน มีอยู่ 2 ข้อ คือ

- 1.1 ถ้ามูลค่าการนำเข้าสินค้าใดสินค้านึงจากประเทศนั้นเท่ากันหรือมากกว่าร้อยละ 50 ของมูลค่าการนำเข้าสินค้านั้นทั้งหมดของสหรัฐอเมริกา

1.2 มูลค่าของการนำเข้าสินค้าได้สินค้าหนึ่งจากประเทศนั้นเท่ากันหรือมากกว่า 57.7 ล้านดอลลาร์สหรัฐในปี พ.ศ. 2526 มูลค่าเพดานดังกล่าวจะเพิ่มขึ้นทุกปี แปรผันตามรายได้ประชาชาติของสหรัฐอเมริกา

การต่ออายุการให้ GSP ออกไปอีก 8 ปีของสหรัฐนั้น ประธานาธิบดีสหรัฐมีอำนาจเต็มที่ ที่จะพิจารณารายการสินค้าทั้งหมดที่จะได้สิทธิพิเศษภายในปี 2530 เพื่อพิจารณาว่าสินค้าใดจากประเทศใดที่เป็นสินค้าแข่งขันของสหรัฐอเมริกา ประธานาธิบดีก็จะลดข้อจำกัดด้วยความจำเป็นในด้านการแข่งขันร้อยละ 50 ของมูลค่าการนำเข้าสินค้านั้น หรือมูลค่า 57.7 ล้านดอลลาร์สหรัฐเหลือร้อยละ 25 หรือมูลค่า 25 ล้านดอลลาร์สหรัฐอเมริกา และจะพิจารณาดูว่าประเทศใดบ้างที่เปิดตลาดให้สินค้าของสหรัฐอเมริกาเข้าไปจำหน่ายในประเทศของตนมาน้อยเพียงใด

การเปลี่ยนแปลงการให้ GSP ตามเหตุผลนี้ จะมีผลบังคับตั้งแต่วันที่ 1 เมษายนของปีต่อไป

ถ้าหากสหรัฐนำเข้าสินค้านั้นเกิน ข้อจำกัดด้วยความจำเป็นด้านการแข่งขันในระหว่างปี ประเทศนั้นก็ยังสามารถส่งสินค้าชนิดนั้นไปขายในสหรัฐอเมริกาได้ โดยได้รับ GSP ตลอดทั้งปี และยังได้รับ GSP หลังวันสิ้นสุดปีปฏิทินต่อไปอีกเป็นเวลา 90 วัน จนกระทั่งถึงวันที่ 31 มีนาคม ถ้าส่งสินค้านั้นไปสหรัฐอเมริกาหลังจากวันนี้แล้ว จะต้องเสียภาษีนำเข้าตามปกติ

อย่างไรก็ตาม สหรัฐอเมริกาจะประกาศเตือนว่ามีสินค้าชนิดใดบ้างที่ส่งเข้าสหรัฐอเมริกาเกินข้อจำกัดด้วยความจำเป็นด้านการแข่งขัน โดยจะรวบรวมสถิติการนำเข้าระหว่าง 10 เดือนแรกของปีปฏิทิน โดยทั่วไปจะประกาศในเดือนมกราคม และจะตีพิมพ์ใน Federal Register

แม้ว่าสินค้านั้นของประเทศไทยจะถูกขจัดออกจากรายชื่อสินค้าที่ได้รับ GSP ไปแล้วแต่ประเทศไทยก็อาจจะได้รับการพิจารณาให้ได้ GSP ใหม่อีกครั้งหนึ่ง ถ้าการนำเข้าสินค้านั้นของสหรัฐอเมริกาจากประเทศดังกล่าวลดต่ำกว่าข้อจำกัดด้วยความจำเป็นด้านการแข่งขันในปีถัดไป

2. สินค้าที่ถูกยกเลิกการให้ GSP ภายใต้ Graduation Graduation หมายถึง การยกเลิกการให้สิทธิพิเศษทางภาษีศุลกากรในสินค้าใดสินค้าหนึ่งให้แก่ประเทศที่ได้รับผลประโยชน์นี้โดยใช้หลักเกณฑ์สินค้าต่อสินค้า (Produce-by-product basis)

ในการดำเนินการยกเลิกการให้ GSP (Graduation) ของสหรัฐอเมริกา นั้น คณะอนุกรรมการ GSP จะพิจารณาจากระดับการพัฒนาโดยทั่วไปของประเทศ ความสามารถในการแข่งขันในสินค้าเฉพาะอย่าง ความสนใจของสหรัฐเกี่ยวกับเศรษฐกิจของประเทศ ตลอดจนรวมถึงผลที่ได้รับจากการให้ GSP ที่ส่งผลไปยังผู้ผลิตของสหรัฐอเมริกาแรงงานและผู้บริโภค

3. Value-added requirement ต่ำกว่าที่สหรัฐกำหนด Value-added Requirement หมายถึง ผลรวมของต้นทุนหรือมูลค่าวัตถุดิบที่ผลิตภายในประเทศที่ได้รับ GSP บวกกับต้นทุนการผลิตโดยตรง เมื่อรวมแล้วไม่น้อยกว่าร้อยละ 35 ของราคาประเมินของสินค้านั้นเมื่อนำเข้าสหรัฐอเมริกา

ราคาประเมิน (Appraised Value) หมายถึงราคาขายสินค้าที่โรงงาน ค่าขนส่งและต้นทุนอื่น ๆ เช่น ค่าประกันที่เกี่ยวข้องกับการขนส่งสินค้าที่ได้รับ GSP จะไม่นำมารวมในมูลค่าของสินค้าและไม่นำมาคำนวณใน Value-added requirement ด้วย

ต้นทุนการผลิตโดยตรง ได้แก่ ต้นทุนที่เกี่ยวข้องกับการผลิต รวมถึงต้นทุนแรงงาน สวัสดิการต่าง ๆ ค่าจ้างระหว่างฝึกงาน ค่าเครื่องจักร ค่าจ้างผู้เชี่ยวชาญ ค่าควบคุมคุณภาพ และค่าจ้างของบุคลากร

ค่า Mold ค่าเครื่องมือ ค่าเสื่อมราคาเครื่องจักร และเครื่องมือ ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการค้นคว้า การพัฒนาการออกแบบ และค่าพิมพ์แบบสีน้ำเงิน ค่าตรวจและทดสอบสินค้า

ค่าใช้จ่ายที่ไม่นำมารวมในต้นทุนการผลิตโดยตรง ได้แก่ กำไร ค่าใช้จ่ายทั่วไป และค่าเสียหายทางธุรกิจ ซึ่งประกอบด้วย เงินเดือนผู้บริหาร เบี้ยประกันคนงาน ค่าโฆษณา เงินเดือนพนักงานขาย ค่านายหน้า หรือค่าใช้จ่ายอื่น ๆ

4. สินค้าที่ได้รับ GSP จะส่งโดยตรงจากประเทศที่ได้รับ GSP ในสินค้านั้นไปยังสหรัฐอเมริกา โดยไม่ผ่านเขตแดนของประเทศอื่น ถ้าส่งผ่านเขตแดนของประเทศอื่น สินค้านั้นจะต้องเข้าไปสู่ระบบการซื้อขายของประเทศนั้น ขณะที่ส่งไปยังสหรัฐอเมริกา ในกรณีนี้เอกสารต่าง ๆ เช่น ใบอินวอยซ์ Bill of Lading และเอกสารอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องจะต้องครบถ้วนแสดงว่าสหรัฐอเมริกาเป็นประเทศปลายทาง

GSP ในเขตการค้าเสรี

การขนส่งสินค้าระหว่างประเทศที่ได้รับสิทธิประโยชน์กับสหรัฐอเมริกาเรียกว่า EM-TREPOT TRADE สินค้าที่ส่งจากประเทศที่ได้รับสิทธิประโยชน์เขตการค้าเสรี (FREE TRADE ZONE) จะได้รับ GSP ถ้า

1. สินค้านั้นไม่เข้าไปในระบบการซื้อขายของประเทศที่มีเขตการค้าเสรี
2. สินค้านั้นต้องไม่มีการกระทำอื่นใด นอกจากทดสอบการบรรจุ (Sorting; Grading) เปลี่ยนแปลงการบรรจุ หรือบรรจุใหม่ ประทับเครื่องหมาย ฉลาก สัญลักษณ์อื่น ๆ หรือปฏิบัติการที่จำเป็นในการเก็บรักษาสินค้านั้นให้อยู่ในสภาพดี โดยมีเงื่อนไขว่าจะต้องทำในเขตการค้าเสรี การซื้อขาย (ยกเว้นการขายปลีก) จะต้องมี Certificate of Origin 2 ใบ กล่าวคือ

ใบแรกจากประเทศที่ได้รับสิทธิประโยชน์ดั้งเดิม โดยระบุว่าสินค้านั้นได้รับ GSP จากสหรัฐอเมริกา และระบุชื่อของผู้รับในอเมริกาหรือเขตการค้าเสรี

อีกใบหนึ่งจากรัฐบาลของเขตการค้าเสรี ประกาศว่า การดำเนินงานดังกล่าวกระทำภายในเขต

นอกจากประเทศจะได้สิทธิในเขตการค้าเสรีแล้ว ปัจจุบันมี 3 สมาคมที่ได้รับประโยชน์จากข้อกำหนดนี้ด้วย คือ Andean group, Asean and Caribbean Common Market

มาตรการโต้ตอบต่าง ๆ ของประเทศอุตสาหกรรมก้าวหน้า

เมื่อเข้าใจสิทธิประโยชน์ทางการค้าโดยเสรีแล้ว ก็จะได้กล่าวถึงประเทศอุตสาหกรรมก้าวหน้ากลุ่มต่าง ๆ ได้แก่ สหรัฐอเมริกา ประเทศประชาคมยุโรป กลุ่มสี่เสือเอเชีย และญี่ปุ่น เป็นต้น การที่ได้รู้จักประเทศอุตสาหกรรมก้าวหน้าเหล่านี้ จะทำให้รู้ว่า เขาเหล่านั้นสนใจสินค้าส่งออกจากประเทศไทยเรามากน้อยแค่ไหน เพียงใด

1. สหรัฐอเมริกา

สหรัฐอเมริกานับเป็นตลาดส่งออกสำคัญที่สุดของประเทศไทย คือนำเข้าเกือบ 18% ของการส่งออกของประเทศไทยทั้งหมด นับจากปี ค.ศ. 1984 เป็นต้นมา ประเทศไทยได้เปรียบดุลการค้าสหรัฐอเมริกา ในปี 1987 มูลค่าได้เปรียบดุลการค้าเพิ่มเป็น 850 ล้านดอลลาร์

แต่การได้เปรียบนี้เฉพาะสินค้าเท่านั้น ไม่รวมบริการด้วย คุณค่าทางด้านบริการนั้น สหรัฐอเมริกาเป็นผู้ได้เปรียบประเทศไทย

การตอบโต้ของสหรัฐต่อสินค้าไทยที่ผูกกันอยู่เสมอมืออยู่ 3 เรื่อง คือ

1.1 เรื่องภาษี

สหรัฐอเมริกาได้ดำเนินการเก็บภาษีป้องกันการท่วมตลาด หรือภาษีตอบโต้การอุดหนุนการส่งออก (C.V.D.) แก่สินค้าไทย 5 รายการ คือ

สิ่งทอ	1.23%	ของมูลค่านำเข้า
ท่อเหล็ก	15.6%	" "
ข้าว	0.82%	" "
ข้อต่อเหล็ก	2.75%	" "
และ ตะปู	10%	" "

ส่วนไทยได้พยายามจะเปิดตลาดในประเทศให้เป็นไปตามมาตรฐานการค้าระหว่างประเทศด้วยการลดอัตราภาษีศุลกากรแก่สินค้าส่งเข้าจากสหรัฐ ได้แก่ ข้าวสาลี จาก 2.30 บาท เป็น 1.80 บาทต่อกิโลกรัม แอปเปิ้ลจาก 30.- บาทเป็น 20.- บาทต่อกิโลกรัม และโปรตีนถั่วเหลืองจาก 35% เป็น 10% เป็นตัวอย่างแสดงพันธกรณีของไทยในเรื่องนี้ ในขณะที่เดียวกันไทยก็หวังว่ารัฐบาลสหรัฐคงจะปรับปรุงเปิดตลาดสหรัฐแก่สินค้าของไทยด้วย

การกีดกันในด้านกรนำเข้า มีทั้งการตั้งกำแพงภาษีศุลกากร และการใช้มาตรการที่ไม่ใช่ภาษีศุลกากรซึ่งมีนับร้อย มีตั้งแต่การหน่วงเหนี่ยวสินค้าไว้ที่ท่าเรือ จนถึงการกำหนดมาตรฐานสินค้าจนสูงผิดปกติ จนไม่มีประเทศใดส่งเข้าไปจำหน่ายได้ เป็นต้น

1.2 เรื่องทรัพย์สินทางปัญญา

สหรัฐได้เสนอข้อเรียกร้องตั้งต่อไปนี้จากประเทศไทย แลกเปลี่ยนกับที่ไทยจะได้สิทธิประโยชน์ จีเอสพี ซึ่งหมายถึงสิทธิประโยชน์ในการไม่ต้องเสียภาษีนำเข้า ดังต่อไปนี้ คือ

1. ให้ไทยแก้ไขกฎหมายลิขสิทธิ์ เพื่อที่งานด้านวรรณกรรมของสหรัฐจะได้รับการคุ้มครองอย่างพอเพียง

2. ให้รัฐบาลเสนอร่างกฎหมายแก้ไขกฎหมาย เครื่องหมายการค้าต่อรัฐสภา ภายในระยะเวลา 5 เดือน นับจากเดือนกันยายน 1986
3. ให้ไทยลดภาษีศุลกากรข้าวสาลี แอปเปิ้ล และโปรตีนถั่วเหลือง แทนข้อเสนอเดิมที่จะให้รัฐบาลไทยจำกัดการนำเข้าถั่วเหลือง
4. ในเรื่องทรัพย์สินทางปัญญา สหรัฐต้องการให้ไทยแก้ไขกฎหมายสิทธิบัตรปี 1979 เพื่อให้ความคุ้มครองแก่ผลิตภัณฑ์ยา และขอให้เสร็จสิ้นในปี 1988 เพื่อประกาศใช้มีผลบังคับก่อนสิ้นปี 1989

1.3 กฎหมายพาร์มเอ็กต์และกฎหมายการค้าออมมิบัสเทรคบิล

พาร์มเอ็กต์

กฎหมายพาร์มเอ็กต์มีผลบังคับใช้ตั้งแต่เดือนเมษายน 1985 โดยมีมาตราส่วนหนึ่งเป็นการให้เงินอุดหนุนเบียดำแก่เกษตรกรอเมริกัน และกฎหมายเทรคบิล เมื่อวันที่ 23 สิงหาคม 2531 สาระมาตราต่าง ๆ ของเทรคบิลครอบคลุมวิธีการปฏิบัติทางการค้าในทุกด้าน และให้อำนาจเจ้าหน้าที่สหรัฐฯ ในการดำเนินงานอย่างกว้างขวางต่อสิ่งที่สหรัฐฯ อาจจะตีความว่าเป็น "วิธีการค้าไม่ยุติธรรม" การอุดหนุนการผลิตดังกล่าวทำให้ราคาสินค้าเกษตรทั่วโลกตกต่ำ เพราะเกษตรกรสามารถได้ผลกำไรสูง โดยไม่ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์ตลาด เกษตรกรสหรัฐฯ จึงทุ่มเทผลิตสินค้าเกษตรออกมาจำนวนมาก ส่งผลให้ราคาในตลาดโลกถูกกดให้ต่ำลง

การที่สหรัฐอเมริกาได้เพิ่มการช่วยเหลือ อุดหนุนทั้งโดยตรงและทางอ้อมแก่การผลิตการค้าสินค้าเกษตรในประเทศของตนมากขึ้นเรื่อย ๆ ในขณะที่เดียวกันก็พยายามก็ดกันมิให้มีการนำเข้าสินค้าชนิดเดียวกันเข้ามาจำหน่ายในสหรัฐอเมริกา

นอกจากสินค้าการเกษตรแล้วยังกีดกันสินค้าเขตร้อนด้วย แม้ว่าประเทศอุตสาหกรรมก้าวหน้า ได้แก่ สหรัฐอเมริกา ประชาคมยุโรป และญี่ปุ่น เหล่านี้เป็นประเทศที่ไม่สามารถปลูกหรือผลิตสินค้าเขตร้อนได้ แต่ก็ได้ใช้มาตรการกีดกันสินค้าเหล่านั้นจากประเทศเขตร้อน เช่น ไทย และ ประเทศเอเชียอื่น ๆ ทั้งโดยวิธีตั้งกำแพงภาษีนำเข้า และที่เป็นข้อกีดกันอื่น ๆ โดยหวังว่าจะทำให้สินค้าสังเคราะห์ ทดแทนที่ตนเองผลิตขึ้นแทนได้นั้น สามารถแข่งขันกับสินค้าเขตร้อนได้ ดังนั้น สิ่งที่ประเทศเขตร้อน ซึ่งส่วนใหญ่เป็นประเทศกำลังพัฒนาต้องการก็คือ ให้ประ-

เทศอุตสาหกรรมก้าวหน้าเหล่านั้นเปิดตลาด แล้วปล่อยให้มีการนำเข้ามากขึ้น กลุ่มสินค้าที่ประเทศกำลังพัฒนาต้องการให้เปิดตลาด คือสินค้าที่เอาไปทำเครื่องดื่ม ได้แก่ ชา กาแฟ โกโก้ สินค้าเครื่องเทศ สินค้าไม้ดอก น้ำมันพืช และเมล็ดพืชน้ำมัน ยาสูบ ข้าว สินค้าประเภทหัว ผลไม้ ไม้เขตร้อน ปอ และเส้นใยแข็ง เป็นต้น

การช่วยเหลือ อุดหนุน และมาตรการกีดกันอื่น ๆ ทำให้ราคาตลาดแตกต่างไปจากราคาที่ควรจะเป็น ถ้าหากไม่มีการใช้มาตรการเหล่านั้น

เมื่อเกษตรกรได้รับทราบราคาเช่นนี้ ก็หันไปผลิตกันมากขึ้น ทำให้รัฐบาลต้องซื้อแล้วเก็บสะสมไว้บ่อยครั้ง เมื่อหนไม้ได้ก็ต้องปล่อยไปสู่ตลาดโลก ทำให้ราคาสินค้าเกษตรในตลาดโลกต่ำ กระทบกระเทือนผู้ส่งออกและเกษตรกรของประเทศอื่น

นอกจากกฎหมายต่างๆ ที่ใช้ในการกีดกัน ในการนำสินค้าเข้าประเทศยังมีกฎหมายฉบับอื่นๆ ที่อาจเป็นการตอบโต้การกีดกันของสินค้าไทยอีก คือร่างกฎหมายสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่มปี 1987 หรือที่เรียกกันว่า เดอร์ริกต์ บิลล์ ได้เสนอต่อรัฐสภาอเมริกันเมื่อต้นปี ค.ศ. 1987 โดยวุฒิสภา ได้ลงมติให้การสนับสนุนเมื่อวันที่ 9 กันยายน 1988 หากร่างกฎหมายฉบับนี้ กลายมาเป็นกฎหมายก็จะจำกัดการนำเข้าผลิตภัณฑ์สิ่งทอและรองเท้า เพราะร่างกฎหมายฉบับนี้กำหนดให้มีการกำหนดโควตาระดับโลก และจะไม่มีการเจรจาเพื่อหาข้อตกลงทวิภาคี

เทรตบิลของอเมริกา

เมื่อวันที่ 23-27 กันยายน ปีนี้ (2531) รัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์ ของสหรัฐอเมริกาได้กล่าวถึง เทรตบิล ที่น่าสนใจดังนี้

"ตัวเลขขาดดุลการค้ามหาศาลของสหรัฐอเมริกา ไม่เฉพาะไทยประเทศเดียว ทำให้รัฐสภาของสหรัฐเกิดความรู้สึกว่ ไม่มีความยุติธรรม เพราะสหรัฐอเมริกาถูกกีดกันด้วยกำแพงภาษีหรือวิธีการค้าไม่ยุติธรรมต่างๆ หรือบางประเทศสินค้าของสหรัฐอเมริกาต้องถูกกีดกันออกจากตลาด เนื่องจาก ประเทศนั้นตั้งอัตราแลกเปลี่ยนที่ไม่เป็นไปตามความจริง ความไม่ยุติธรรมเหล่านี้ ทำให้รัฐสภาอเมริกา ร่างกฎหมายเทรตบิลล์ออกมา เทรตบิลล์นั้นไม่ได้เปลี่ยนแปลงนโยบายการค้าสหรัฐอเมริกาในระดับพื้นฐานอย่างที่เราเข้าใจกันแต่อย่างใด ที่ฮือฮากันมากขณะนี้หลายส่วน

เป็นเพียงนำเอานโยบายการค้าของรัฐบาลเรแกนออกมาเป็นกฎหมายเท่านั้น หลายประเทศกล่าวหาว่า เทรดบิลล์นี้เป็นกฎหมายกีดกันการค้าแท้จริง ๆ แล้วสหรัฐอเมริกาไม่ได้ปิดตลาด เป้าหมายหลักของเทรดบิลล์คือ การเปิดตลาดต่างประเทศแก่สินค้าสหรัฐฯซึ่งรัฐบาลเรแกนพยายามผลักดันกฎหมายนี้อย่างเต็มที่

มาตรการที่รัฐบาลเรแกนต้องการให้มีอยู่ในเทรดบิลล์ก็คือ การให้อำนาจประธานาธิบดีในการเจรจาแก่ตรอบอุรุกวัย ~~เร่งรัดระเบียบการส่งออกให้สะดวกขึ้น~~ แก้ไขกฎหมายการติดสินบนในต่างประเทศ ให้อำนาจแก่เอ็กซิมแบงก์ในการใช้สินเชื่อผสมมาหนุนการส่งออก ใช้ระบบภาษีศุลกากรแบบฮาร์โมนไนซ์ นอกจากนี้ ยังปรับปรุงกฎหมายเรื่องการห้ามตลาด หรือการเก็บภาษีชดเชยการอุดหนุนการส่งออก (ซีวีดี) ให้รัดกุมมากขึ้นต่อการหลบเลี่ยงทำให้อุตสาหกรรมผู้ผลิตของสหรัฐอเมริกาเองสะดวกขึ้นที่จะขัดขวางการนำเข้าสินค้าที่ละเมิดสิทธิบัตรหรือเครื่องหมายการค้าของสหรัฐฯเอง

นอกเหนือจากนี้ เทรดบิลล์ยังเปลี่ยนแปลงกฎหมายการค้าที่สำคัญในเรื่อง ให้อำนาจผู้แทนการค้า (ยูเอสทีอาร์) ซึ่งชัดเจนไปว่า ประเทศใดใช้วิธีการค้าไม่ยุติธรรม พร้อมกับเปิดการเจรจาให้ยกเลิก ลดหรือจ่ายเงินชดเชยค่าเสียหายแก่สหรัฐฯ ตามมาตรา 301 กำหนดให้ยูเอสทีอาร์ ระบุประเทศที่ไม่ให้การคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญาแก่สหรัฐฯ ในกรณีที่ยืนยันให้ดำเนินการขอหาวิธีการค้าไม่ยุติธรรม นอกจากนี้ ยังกำหนดในเทรดบิลล์ให้ประธานาธิบดีจะต้องดำเนินการ หากว่าคณะกรรมการการค้าต่างประเทศ (ไอทีซี) ยืนยันว่าอุตสาหกรรมภายในสหรัฐฯ ได้รับความเสียหายจากสินค้าเข้า

จะเห็นว่า การตอบโต้ของสหรัฐอเมริกานี้มี 2 เรื่อง คือ

1. ยกเลิกสิทธิพิเศษทางภาษีศุลกากร ที่รัฐบาลอเมริกันเคยใจดี ยอมลดหรือไม่เก็บภาษีสินค้าที่ประเทศไทย หรือประเทศที่กำลังพัฒนาในสมัยหนึ่ง โดยอ้างว่าขณะนี้สินค้าเหล่านี้เข้าไปแย่งตลาดภายในประเทศ จึงควรเลิกการทำใจดีนั้นเสีย

2. มีการกีดกันการค้าขึ้นเรื่อย ๆ ไม่ว่าจะเป็นการเรียกร้องให้ประเทศไทยแก้กฎหมายลิขสิทธิ์เพื่อคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญา การข่มขู่จะตัดสิทธิพิเศษทางศุลกากร การจะใช้ภาษีตอบโต้กับสินค้าไทยบางชนิด ตลอดจนการจะใช้กฎหมายพิเศษบางฉบับ เช่นกฎหมายป้องกันการค้า

ทุ่มตลาดและพระราชบัญญัติการค้าฉบับใหม่ เป็นต้น

เหตุที่ประเทศไทยกำลังวิตกวิจารณ์อย่างมาก ก็เพราะประเทศไทยมีดุลการค้าได้เปรียบทางด้านสินค้ากับสหรัฐอเมริกา และคิดว่าสหรัฐอเมริกาจะต้องตอบโต้และเอาเรื่องกับกลุ่มที่ได้เปรียบดุลการค้าก่อนที่จะหันไปหาประเทศอื่น ๆ

ประเด็นเกี่ยวกับการค้าบริการ คือ การคุ้มครองสินทรัพย์ทางปัญญาและมาตรการทางการค้าที่เกี่ยวกับการลงทุน

2. ประเทศประชาคมยุโรป

ที่ยุโรปตะวันตก 12 ประเทศสมาชิกสมาคมยุโรปได้รวมกันเป็นตลาดเดียว สำหรับการซื้อขายสินค้าและบริการ เรียกว่า "ประเทศประชาคมยุโรป"

ตลาดนี้จะมีทั้งข้อดีและข้อเสีย ข้อดี คือ มวลสมาชิกสมาคมได้กำจัดสิ่งกีดขวางทางการค้าทั้งหมดในระหว่างประเทศยุโรปด้วยกันให้หมดสิ้นไป ผู้ส่งออกไทยก็ไม่จำเป็นต้องศึกษากฎระเบียบของแต่ละประเทศใน 12 ประเทศเพื่อหาทางจะปฏิบัติให้สอดคล้องกับกฎระเบียบเหล่านั้น จะศึกษาก็แต่กฎระเบียบใหม่ ซึ่งรวมใช้เป็นอันหนึ่งอันเดียวกันเท่านั้น

ส่วนข้อเสีย ที่ผู้ส่งออกทั้งหลายควรจะมีตระวัง คือ การมีตลาดเดียว อาจจะทำให้มีการแข่งขันมากขึ้นจากประเทศนอกประชาคมยุโรป บางคนกล่าวว่า การที่จะต้องมีการก่อตั้งให้ได้ภายในปี ค.ศ. 1992 ที่จริงแล้ว เป็นการเตรียมการตอบโต้การคุกคามที่จะมีมาจากประเทศญี่ปุ่นเป็นส่วนใหญ่ และการก่อตั้งตลาดภายในขึ้นเพียงตลาดเดียว อาจนำไปสู่เครื่องกีดขวางบางอย่างขึ้นต่อการนำเข้าสินค้าจากประเทศภายนอกประชาคมได้

ประชาคมยุโรปที่อาจกระทบกระเทือนการส่งออกจากประเทศไทย คือ

1. มาตรการจำกัดการนำเข้าของประชาคมยุโรป อาจใช้กับผลิตภัณฑ์ของไทย
2. การแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายต่อต้านการทุ่มตลาดที่มีขึ้นเมื่อไม่นานมานี้ ซึ่งประชาคมยุโรปใช้บังคับเข้มงวด และรุนแรงขึ้น
3. ความเปลี่ยนแปลงเกี่ยวกับการใช้ระเบียบว่าด้วยถิ่นกำเนิดสินค้า และการนำเอาระเบียบว่าด้วยถิ่นกำเนิดสินค้านำมาใช้เป็นเครื่องมือของนโยบายการค้าต่างประเทศมากขึ้น ๆ
4. ความสำคัญของปี 1992 สำหรับนโยบายการค้าต่างประเทศของประชาคมยุโรปและโอกาสที่ประชาคมยุโรปจะกลายเป็นป้อมปราการยุโรป

3. กลุ่มสี่เสือเอเชีย

ในปี พ.ศ. 2530 (1987) ยอดดุลของสหรัฐฯต่อเกาหลีใต้ ไต้หวัน ฮองกง และสิงคโปร์ หรือที่เรียกกันว่า "สี่เสือเอเชีย" นั้น สูงสุดถึง 37.1 พันล้านเหรียญ เกือบครึ่ง ในจำนวนนี้ เป็นการขาดดุลกับไต้หวันในปีเดียวกันนี้ การค้าของสหรัฐฯกับสี่เสือเอเชีย และญี่ปุ่น มีมูลค่าเพิ่มขึ้นจนมากกว่าการค้ากับยุโรปเป็นครั้งแรก คือ 600 พันล้านเหรียญ หรือเท่ากับ 11.5% ของการค้าทั่วโลก และเกือบสองเท่าของการค้าทั่วโลกในปี 2523 (ค.ศ. 1980)

การขาดดุลการค้าของสหรัฐฯอย่างมหาศาลนี้ ได้ส่งผลกระทบต่อให้เกิดวิกฤติการณ์ทางการเงินขึ้นทั่วโลก แต่ก็ได้กลุ่มประเทศสี่เสือเอเชีย ได้แก่ เกาหลีใต้ ไต้หวัน ฮองกง และสิงคโปร์ นั้นเอง เข้ามาเสริมบทบาทสำคัญในการถ่วงดุลระบบเศรษฐกิจของโลกให้กลับคืนสู่ภาวะปกติ

เหตุที่สี่เสือเอเชีย ต่างก็มีสกุลเงินตราที่แข็งขึ้น เมื่อเทียบกับค่าเงินดอลลาร์ของสหรัฐฯ เพราะการขยายตัวทางเศรษฐกิจอย่างรวดเร็ว และแบบแผนการบริโภคที่เปลี่ยนแปลงไป ทำให้สี่เสือเอเชียมีความสามารถมากขึ้นในการนำเข้าสินค้าจากสหรัฐอเมริกา แล้วส่งออกไปยังญี่ปุ่นและประเทศอื่น ๆ อีกต่อหนึ่ง

การนำเข้าสินค้าจากสหรัฐอเมริกา จะเป็นปัจจัยสำคัญที่ช่วยลดการขาดดุลการค้าสหรัฐฯต่อประเทศทั่วภาคพื้นแปซิฟิกอย่างไม่อาจมองข้ามไปได้ ถือได้ว่าสี่เสือเอเชียมีบุญคุณต่อสหรัฐอเมริกา รวมทั้งต่อโลกด้วย ในการที่ช่วยผ่อนคลายภาวะวิกฤติทางการเงินของโลกลงไปได้

วิธีการนำเข้าของสี่เสือเอเชีย ก็คือ สหรัฐฯส่งสินค้าออกไปยังสี่เสือเอเชียในอัตราที่สูงมาก ขณะเดียวกันญี่ปุ่นก็นำเข้าจากสี่เสือเอเชียในอัตราที่สูงขึ้นมากในระดับเดียวกัน

ความสำคัญที่เพิ่มขึ้นของสี่เสือเอเชีย ต่อเสถียรภาพของระบบเศรษฐกิจโลกนี้ เพิ่งจะตระหนักกันอย่างเป็นทางการเป็นครั้งแรกเมื่อมีการประชุมกลุ่มประเทศอุตสาหกรรมที่ประเทศแคนาดาเมื่อเดือนมิถุนายน 2531

จะเห็นว่าปีก่อนสิงคโปร์นำเข้าสินค้าจากสหรัฐฯเข้าในอัตราดำสุด 41% เกาหลีใต้นำสินค้าเข้าในอัตราสุงสุด 54% ส่วนอัตรากการส่งออกเพิ่มไปยังญี่ปุ่นโดยเฉลี่ยของสี่เสือเอเชียสูงถึง 50%

ถึงปีนี้คาดว่า การส่งออกของสหรัฐฯไปยังฮองกงจะสูงขึ้นเกือบ 5 พันล้านเหรียญ

สิงคโปร์ถึง 7 พันล้านเหรียญ และเกาหลีใต้คาดว่าจะเท่ากับ 9 พันล้านเหรียญ ผลรวมคือ คาดว่าการขาดดุลการค้าของสหรัฐฯต่อสี่เสือเอเชียในปี 2531 (1988) จะลดลงจากปีก่อนถึง 20% เหลือประมาณ 30 พันล้านเหรียญ

นอกจากปัจจัยทางเศรษฐกิจแล้ว แบบแผนทางการค้าแบบใหม่ที่อุบัติขึ้น ยังสะท้อนให้เห็นถึงความพยายามที่ริเริ่มขึ้น โดยเกาหลีใต้และไต้หวัน ซึ่งพยายามอย่างที่สุดที่จะหลีกเลี่ยงความขัดแย้งทางการค้ากับสหรัฐฯ สองประเทศนี้ก็พยายามกระตุ้นการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศตัวเองมากกว่าที่ญี่ปุ่นทำอีกด้วย

"ความไม่สมดุลทางการค้าระหว่างญี่ปุ่นกับสหรัฐฯ ไม่สามารถแก้ไขได้โดยลำพังเพียงสองประเทศเท่านั้น" ฮิโรฮิโตะ โอคุมูระ หัวหน้าสถาบันวิจัยโนบุระกล่าว "แต่ถ้าเราดึงเอานิกส์เอเชียเข้ามาเป็นบุคคลที่สาม วัฏจักรแห่งความชั่วร้ายทั้งหลายก็จะกลายเป็นดีไปได้"

จะเห็นว่าการเปลี่ยนแปลงใดๆ ของอัตราความเจริญทางเศรษฐกิจ และอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราระหว่างประเทศ จะมีผลกระทบอย่างสำคัญยิ่งต่อกลุ่มประเทศนิกส์เอเชีย

จากการศึกษาของสถาบันวิจัยโนบุระพบว่า

- ถ้าหากอัตรการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจเท่ากัน ไม่ว่าจะในช่วงใดก็ตาม อัตราเพิ่มของการนำเข้าของประเทศสี่เสือเอเชีย ซึ่งเป็นนิกส์เอเชียด้วย จะสูงกว่าของญี่ปุ่น และ

- การนำเข้าของญี่ปุ่นจากสี่เสือเอเชียเพิ่มมากกว่านำเข้าจากสหรัฐฯถึงสี่เท่าตัว

สรุปการวิจัยของโนบุระมีว่า การค้าสองทางระหว่างสหรัฐฯกับญี่ปุ่นจะมีความอ่อนไหวต่อการเปลี่ยนแปลงของอัตราแลกเปลี่ยนน้อยกว่า การค้าสองทางระหว่างสหรัฐฯกับสี่เสือเอเชียเหตุผลที่มีการแตกต่างดังกล่าวนี้ มาจาก 2 ประการ คือ

1. การที่ญี่ปุ่นมีอุปสรรคกีดขวางการนำเข้ามากกว่า ทั้งด้านภาษี และปัจจัยที่ไม่ใช่ภาษี เช่นระบบการจัดจำหน่าย เป็นต้น ตรงข้ามกันอย่างสิ้นเชิง เมื่อเทียบกับนโยบายของเกาหลีใต้และไต้หวันที่ประกาศเปิดตลาดเสรีมากกว่า เมื่อปีที่แล้วนี้เอง

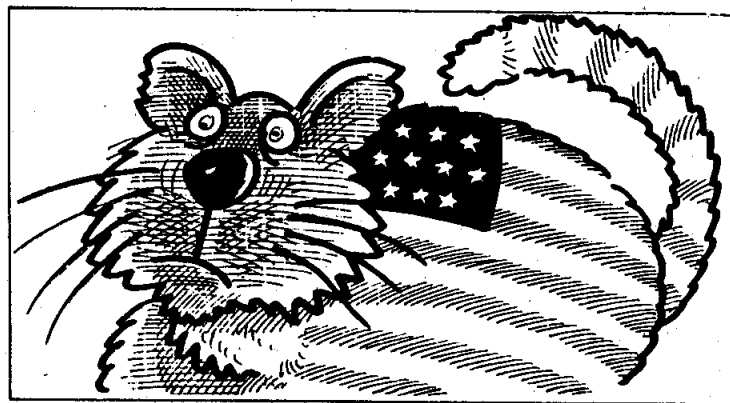
2. แบบแผนการบริโภคของทั้ง 4 ประเทศ เปลี่ยนแปลงไปตามขั้นตอนการพัฒนาเศรษฐกิจที่ดีขึ้น ทำให้เกิดมีความต้องการสินค้าอุปโภคบริโภคจากสหรัฐฯมากขึ้น ไม่ว่าจะเป็นฟิล์มถ่ายรูปโกดัก ไปจนกระทั่งซีเรียล ทั้งสี่ประเทศพอใจจะซื้อสินค้าที่ทำในสหรัฐฯอย่างมากมาย อัตราการเพิ่มสินค้าจากสหรัฐฯนี้สูงปีละ 15% ซึ่งนับว่าเป็นการเพิ่มที่สูงเกินระดับปกติ

ตามความเห็นของทากาชิโอยามะ เจ้าหน้าที่ธนาคารญี่ปุ่นเชื่อว่าสี่เสือเอเชียจะต้องใช้เวลาอีกนานทีเดียว อาจถึงสิ้นศตวรรษจึงจะสามารถฟังตัวเองได้ ซึ่งอาจจะนานจนกระทั่งแบบแผนทางเศรษฐกิจที่เป็นอยู่นี้พังทลายลงไปเอง

ดังนั้น แม้ว่าภาพรวมเศรษฐกิจของสี่เสือเอเชียจะรุ่งเรือง และทวีความสำคัญต่อระบบเศรษฐกิจโลกมากแค่ไหน แต่ความลำบากที่ทั้งสี่เสือเอเชียจะต้องพบ ได้แก่ ปัญหาเช่นเดียวกับเราและประเทศกำลังพัฒนาทั้งหลายประสมอยู่ คือ การกระจายรายได้ที่เป็นธรรมและสภาพตลาดที่ขาดการพัฒนา

ทั้งสองอย่างนี้จะกลายเป็นอุปสรรคขัดขวางกระบวนการพัฒนาความสัมพันธ์ทางการค้าแบบสามเส้าตามที่กล่าวมาแล้วข้างต้น อันเป็นสิ่งสำคัญที่จะช่วยถ่วงดุลเศรษฐกิจโลกให้เข้าสู่ภาวะปกติได้ ที่ทำนายออกมาได้อาจเป็นเพราะทั้งสองงู สิงคโปร์ เกาหลีใต้ ไต้หวัน มีประชากรมากมายที่ขาดอำนาจซื้อ คือ คนยากจนมากกว่าคนมั่งมี จึงน่าคิดว่า ผลกระทบต่อเศรษฐกิจโลกจะเป็นเช่นไรในอนาคต ซึ่งยังคงเป็นปัญหาที่ไม่มีใครตอบได้อย่างแน่นอน

ทำให้เราน่าจะมองสี่เสือเอเชียเป็นตัวอย่าง ความคิดที่อยากจะเป็นประเทศนิคส์บ้าง ก็น่าจะรีบกระจายรายได้ เพื่อคนในฐานระดับกลางที่ไม่รวย และไม่จนให้มากขึ้นเสียก่อน การเป็นนิคส์นั้นต้องเป็นแน่ในอนาคต แต่อย่าปล่อยให้ไปเป็นไปตามยถากรรมโดยไม่มีการวางแผนใดๆ เช่น ควรจะรีบกระจายอำนาจ และที่สำคัญก็คือควรจะทำลูกค้าประเทศอื่น ๆ ในการส่งออกมากกว่าจะเจาะจงเฉพาะประเทศอุตสาหกรรมก้าวหน้า ได้แก่ สหรัฐอเมริกา ญี่ปุ่น ประชาคมยุโรป และแม้แต่สี่เสือเอเชียนั้น เพื่อให้การค้าระหว่างประเทศของเรากระจายออกไป เช่น สหภาพโซเวียต แอฟริกา ก็จะช่วยให้หลีกเลี่ยงการโค่นกีดกันได้มากขึ้น

4. ประเทศญี่ปุ่น

ในบรรดาประเทศอุตสาหกรรมชั้นนำของโลกขณะนี้ ญี่ปุ่นได้ชื่อว่าเป็นประเทศหนึ่งที่กลายเป็นเจ้าหนี้รายใหญ่ของโลกไปแล้ว ทุกประเทศจึงให้ความสนใจและจับตามองรูปแบบการลงทุนของประเทศญี่ปุ่นอยู่ตลอดเวลา ทำให้รู้ว่าได้มีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างมากในช่วงระยะเวลาเพียงปีเดียว การเปลี่ยนแปลงนี้เกิดจากค่าเงินเยน ที่อ่อนตัวมากระหว่างปี 2526-2528 ได้ทำให้ญี่ปุ่นเกินดุลบัญชีเดินสะพัดจำนวนมหาศาลและมีผลทำให้เงินทุนไหลออกมีจำนวนสูงด้วย โดยเฉพาะตลาดพันธบัตรสหรัฐฯ ได้กลายเป็นจุดน่าสนใจมากกว่าที่อื่น

ความสัมพันธ์ระหว่างญี่ปุ่นกับสหรัฐฯ จึงแน่นแฟ้นขึ้นอีกขั้นหนึ่งในการเป็นหุ้นส่วนทางการค้า นอกเหนือจากลูกค้านำเข้ามูลค่า 2530 ญี่ปุ่นมีบทบาทช่วยเหลือส่วนขาดดุลของสหรัฐฯ อย่างต่อเนื่องและสถาบันของทางการญี่ปุ่นเข้ามารับแทนเอกชน ทำให้สัดส่วนของเอกชนลดลงไป

ความสัมพันธ์อันนี้ ทำให้หน้าคิดว่าการตอบโต้สินค้าใดๆ ของญี่ปุ่น ก็คงจะดำเนินตามความคิดของสหรัฐอเมริกา ในการออกกฎหมายเช่นเดียวกัน

ก่อนหน้านี้ญี่ปุ่นเคยเป็นเจ้าของจำซื้อข้าวโพดจากประเทศไทย ปีละ 400,000 ถึง 1,000,000 ตัน ตลอดมา ต่อมาญี่ปุ่นได้หันไปนำเข้าข้าวโพดจากสหรัฐอเมริกามากขึ้นปีหนึ่งประมาณ 10 ล้านตันทีเดียว และยังซื้อจากอาร์เจนตินา และแอฟริกาใต้อีกด้วย

สำหรับประเทศไทยนั้นญี่ปุ่นมักจะอ้างว่าข้าวโพดไทยมีเชื้อราอะพลาที่ฮอกซันมากเกินไปมาตรฐานสากล ซึ่งญี่ปุ่นจะยอมรับซื้อแต่ข้าวโพดที่มีเชื้อราไม่เกิน 20 พีพีบี (20 ส่วนในพันล้านส่วน)

ในการเจรจาซื้อขายข้าวโพดระหว่างสมาคมการค้าอาหารสัตว์แห่งญี่ปุ่น (JAPAN FEED TRADE ASSOCIATION) กับสภาหอการค้าแห่งประเทศไทยครั้งล่าสุดที่โตเกียว เมื่อกลางปีที่ผ่านมามีญี่ปุ่นได้กำหนดเงื่อนไขที่จะซื้อข้าวโพดไทยไว้ 4 ประการ คือ

1. ข้าวโพดที่ส่งมอบต้องมีเชื้อราอะพลาที่ฮอกซันได้ไม่เกิน 20 พีพีบี ณ ท่าส่งออก
2. การซื้อขายข้าวโพดระหว่างกัน ต้องเป็นไปอย่างเสรี โดยผู้ซื้อและผู้ขาย จะทำความตกลงในเรื่องปริมาณและราคากันเอง หมายความว่าสภาหอการค้าและ JFTA จะ

กำหนดขอบเขตกว้างๆ ให้ถือปฏิบัติ ส่วนการซื้อขายจริงๆ ผู้ส่งออก และผู้นำเข้าจะตกลงรายละเอียดกันเอง

3. ระยะเวลาส่งมอบสินค้า ควรเป็นฤดูแล้งระหว่างเดือนพฤศจิกายนถึงมีนาคมของปีถัดไป (2529) เข้าใจว่าคงกำหนดขึ้น เพื่อหลีกเลี่ยงมิให้นำข้าวโพดต้นฤดูเก็บเกี่ยว ซึ่งมีความชื้นสูงและมีโอกาสเกิดเชื้อราได้ง่ายมาส่งมอบ

4. เป้าหมายการซื้อขายข้าวโพดระหว่างไทย-ญี่ปุ่น จะกำหนดให้อยู่ในเกณฑ์ปีละ 300,000 ตัน

จากเงื่อนไขการซื้อขายข้าวโพด จะเห็นได้ว่า ญี่ปุ่นไม่ได้ตั้งใจจะช่วยหรือซื้อข้าวโพดไทยเลย เพราะจากจำนวนที่บอกว่าจะซื้อ 3 แสนตันนั้น เมื่อเทียบกับ 14 ล้านตันที่ญี่ปุ่นต้องนำเข้าประเทศแต่ละปีนั้นดูห่างไกลกันเหลือเกิน

ส่วนปัญหาเชื้อราในข้าวโพดที่ญี่ปุ่นตั้งเป็นเงื่อนไขสำคัญนั้น นับว่าเป็นเรื่องน่าหนักใจเพราะความด้อยพัฒนาของเทคนิคการเก็บเกี่ยวข้าวโพดของเกษตรกรไทย รวมทั้งการเก็บสต็อกข้าวโพดก่อนนำออกขาย กรมส่งเสริมการเกษตรควรต้องเร่งหาวิธี ถ้าแก้ไขไม่ได้การผ่อนปรนของญี่ปุ่นจึงทำไม่ได้ง่าย ๆ

อย่างไรก็ดี ญี่ปุ่นกำลังพิจารณาลดภาษีสินค้าขาเข้าสำหรับผลผลิตเกษตร เพื่อประโยชน์แก่ประเทศเอเชียอาคเนย์เป็นส่วนใหญ่ (ข้าวเมื่อ 4 พ.ค. 2528) เนื่องจากกลุ่มประเทศเหล่านี้กล่าวหาว่านโยบายการค้าของญี่ปุ่นมุ่งช่วยเหลือกลุ่มประเทศตะวันตก สินค้าที่จะได้ประโยชน์จากการลดภาษีดังกล่าวจะเป็นสินค้าที่มีความขัดแย้งทางการค้ากับญี่ปุ่น คือ ไข่ทอดกระตูกจากไทย ถั่วจากฟิลิปปินส์ น้ำมันปาล์มจากมาเลเซีย ทั้งนี้ในการประชุมเป็นเวลา 2 วัน ระหว่าง ร.ม.ว. เศรษฐกิจญี่ปุ่นกับอาเซียนที่โตเกียว จะมีการพิจารณาเรื่องดังกล่าวด้วย

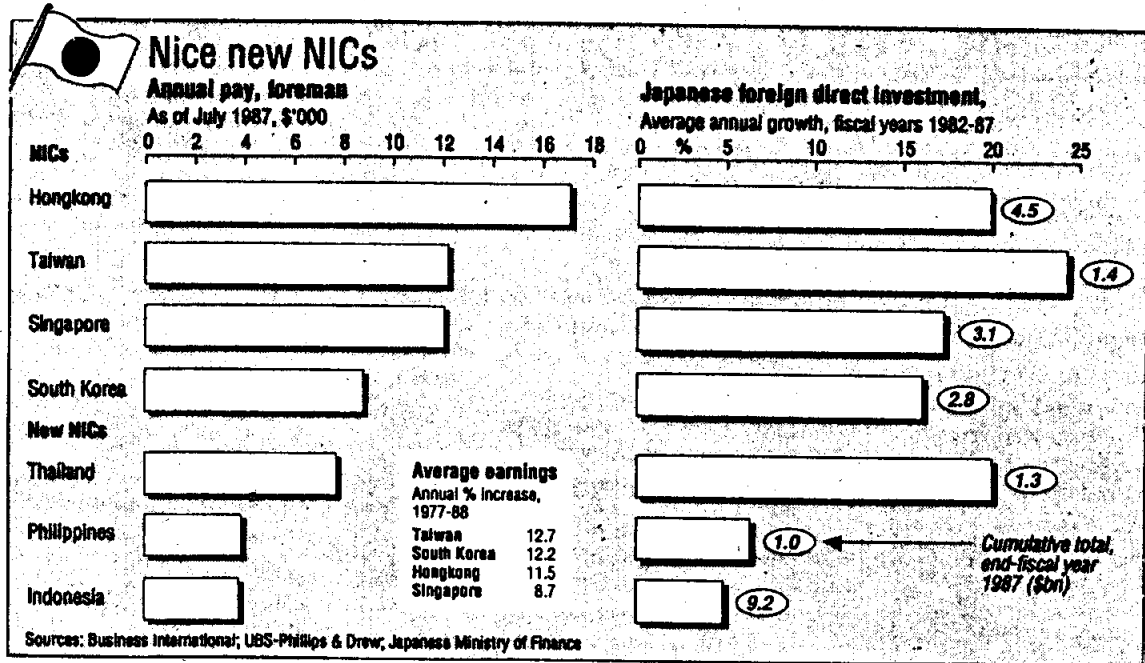
การทำเช่นนี้ของญี่ปุ่นเพื่อทำให้ประเทศอาเซียนพอใจ และไม่เรียกร้องให้มีการลดภาษีอีกในอนาคต

เมื่อวันที่ 9 เมษายน พ.ศ.2528 ญี่ปุ่นได้ประกาศมาตรการเปิดตลาดให้กว้างขึ้น เนื่องจากมีแรงกดดันจากต่างประเทศ โดยเฉพาะสหรัฐอเมริกาซึ่งขาดดุลการค้ากับญี่ปุ่นเป็นจำนวนมาก

อย่างไรก็ตามประเทศอาเซียนตอบโต้มาว่า มาตรการดังกล่าวเป็นไปตามคำ
เรียกร้องของสหรัฐอเมริกา และตลาดร่วมยุโรปเท่านั้น

การลงทุนของญี่ปุ่นในเอเชีย กำลังเปลี่ยนแปลงอีก หลังจากญี่ปุ่นเคยยึดประ-
เทศสี่เสือเอเชีย คือ เกาหลีใต้ ฮังกง ไต้หวัน และสิงคโปร์ ในด้านการลงทุนตามที่กล่าวไว้
ในข้อ 3 โดยเคลื่อนย้ายมาลงทุนในกลุ่มนิวกัส ได้แก่ สาธารณรัฐประชาชนจีน ไทย อินโดนีเซีย
และกลุ่มเอเชียอื่น ๆ ทั้งนี้เป็นเพราะค่าจ้างแรงงานในกลุ่มสี่เสือเอเชียเพิ่มขึ้น เช่น เกาหลีใต้
เพิ่มขึ้น 12% ต่อปี โดยเฉลี่ยระหว่างปี 1977-1986 และเพราะสกุลเงินตราของประเทศทั้งสี่
แข็งขึ้น เมื่อเทียบกับดอลลาร์สหรัฐฯ การที่เงินตราแข็งขึ้นนี้มีผลทำให้ความสามารถในการแข่งขัน
ของญี่ปุ่นลดลงด้วย เช่น บริษัทยามาฮ่าซึ่งไปลงทุนผลิตไม้เทนนิสในสิงคโปร์ (ประเทศหนึ่งในกลุ่ม
สี่เสือเอเชีย) เมื่อ ค.ศ. 1979 และตั้งสนามกอล์ฟในไต้หวัน ค.ศ. 1982 ประมาณปีหนึ่งมา
แล้ว ยามาฮ่า เข้ามาตั้งโรงงานผลิตสกีในเมืองไทย และออร์แกนไฟฟ้าในอินโดนีเซีย เป็นต้น

อย่างไรก็ดี การย้ายจากนิวกัสมาสู่นิวกัสของบริษัทญี่ปุ่นนั้น แม้จะได้ประโยชน์
ในข้อที่ต้นทุนถูกลงก็จริง แต่ก็จะนำมาซึ่งปัญหาอย่างใหม่ๆ ด้วยเช่นกัน คือทำเลตั้งโรงงานใน
ประเทศนิวกัส มักจะขาดโครงสร้างพื้นฐานด้านสาธารณูปโภค (ไฟฟ้า ประปา ฯลฯ) รองรับ
เพียงพอและยังมีปัญหาเกี่ยวกับวัตถุดิบ และฝีมือแรงงานด้วย แต่ในเรื่องนี้บริษัทญี่ปุ่นมักใช้วิธีแบ่ง
แยกแรงงานในแนวตั้ง เช่น บริษัทโตโยต้าในไทย และอินโดนีเซีย จะใช้ชิ้นส่วน และผลิตแบบ
หล่อป้อนให้กับโรงงานในไต้หวัน เป็นต้น ส่วนมิตซูบิชิ ก็กำลังพยายามจะสร้าง "รถยนต์อาเซียน"
ขึ้น โดยใช้ชิ้นส่วนประกอบที่ผลิตขึ้นในประเทศใดประเทศหนึ่งในอาเซียน ซึ่งจะได้สิทธิพิเศษทาง
ด้านภาษีศุลกากรในกรณีที่ส่งไปประกอบในประเทศอื่น ๆ ในกลุ่มเพื่อการส่งออก

การปกป้องและส่งเสริมสิทธิประโยชน์ทางการค้า

1. การปกป้องสิทธิประโยชน์ทางการค้า การปกป้องหรือตอบโต้ทำได้ดังนี้

1.1 ประเทศไทยต้องศึกษาหาหนทางในการเปิดตลาดระหว่างประเทศขึ้น เพื่อสามารถนำสินค้าที่มีคุณภาพออกขายได้ในทุกตลาด โดยจะไม่เจาะจงลงในตลาดหนึ่งตลาดใดมากจนเกินไป

เพื่อให้การส่งออกของประเทศเรา ยังสามารถทำหน้าที่เป็นปัจจัยหลักในการสร้างความเจริญทางเศรษฐกิจของประเทศได้ต่อไป ไทยจะต้องเริ่มศึกษาหาหนทางและวางแผนการปรับปรุงคุณภาพสินค้าให้สามารถตั้งรับสู้ได้ในทุกตลาด หาทางกระจายประเภทสินค้า และกระจายตลาดให้กว้าง ไม่พึ่งสินค้าชนิดใดชนิดหนึ่ง หรือพึ่งตลาดใดตลาดหนึ่งมากจนเกินไป

ประการที่สำคัญไม่น้อยอีกประการหนึ่ง ก็คือ ปัญหาความขาดแคลนหรือไม่เพียงพอของปัจจัยหรือสิ่งอำนวยความสะดวกพื้นฐานระบบการคมนาคมขนส่ง และการสื่อสารบุคลากร เฉพาะอย่างยิ่งวิศวกรการถ่ายทอด และการพัฒนาเทคโนโลยีปัจจัยเหล่านี้ล้วนมีความสำคัญ

ต่อประสิทธิภาพและการขยายตัวด้านการผลิตและการส่งออกของประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งใน
ภาวะที่การค้าของโลกมีการแข่งขันกันอย่างดุเดือดเข้มข้น และประเทศไทยกำลังมุ่งพัฒนาสู่ความ
เป็นประเทศอุตสาหกรรมใหม่ เช่นนี้ เราต้องเร่งปรับปรุงประสิทธิภาพทุกด้านเพื่อลดต้นทุนและ
เพิ่มคุณภาพ จึงจะสามารถแข่งขันได้ในตลาดโลก

1.2 วิธีปกป้องอีกวิธีหนึ่ง คือ การเจรจาต่อรองของกลุ่มการค้าระหว่างประ-
เทศต่าง ๆ ที่ทำอยู่ เกี่ยวกับข้อตกลงทั่วไปว่าด้วยภาษีศุลกากรและการค้า หรือ GATT (แกตต์)
แกตต์นี้ได้จัดให้มีการเจรจาการค้าหลายฝ่ายขึ้นเพื่อลดอัตราภาษีศุลกากรสำหรับสินค้าและอุปสรรค
ทางการค้าอื่น ๆ ในการนำเข้าประเทศอุตสาหกรรมก้าวหน้า โดยแบ่งเป็นกลุ่ม ๆ เช่น กลุ่มเจรจา
การค้าด้านบริการ กลุ่มเจรจาว่าด้วยการลงทุนที่เกี่ยวกับการค้า และกลุ่มว่าด้วยสิทธิในทรัพย์สิน
ทางปัญญา เป็นต้น ซึ่งประเทศที่โดนตอบโต้นี้ก็มีความหวังที่จะเงยหน้าแก้ตัวจากแกตต์ เนื่องจาก
เป็นเรื่องใหม่ การเจรจาของแกตต์จึงสืบหน้าไปด้วยความลำบากยิ่ง แต่ละประเทศก็พยายาม
เสนอในสิ่งที่จะเป็นประโยชน์กับตนมากที่สุด นับตั้งแต่คำจำกัดความว่าการค้าบริการคืออะไร ซึ่งก็
ยุ่งยากมากทีเดียวสำหรับสิ่งที่ไม่เคยคิดค้นมาก่อน จึงเหมือนกับการเจรจาในเรื่องที่ไม่รู้อื่น ๆ ผล
สุดท้ายทุกฝ่ายที่เจรจาก็ต้องมาพบกันครึ่งทางเพียงแต่ว่าจุดครึ่งทางจะอยู่ที่ไหนนั้น เป็นเรื่องที่เดา
ได้ยาก จึงหวังว่าคงจะได้แต่ข่าวดีทางด้านการค้าต่อไปในอนาคต

นอกจากนี้ ยังต้องหาทางเร่งรัดให้กลุ่มประเทศอาเซียน สามารถรวมตัว
ผนึกกำลังกันให้แน่นแฟ้นมากยิ่งขึ้น ทั้งนี้ ภาครัฐบาลจะต้องเป็นฝ่ายเริ่มผลักดัน โดยมีภาคเอกชน
ให้ความสนับสนุนร่วมมืออย่างเต็มที่

2. การส่งเสริมสิทธิประโยชน์ทางการค้าอย่างเสรี ประเทศที่รักเสรีภาพ เช่น
สหรัฐอเมริกา ได้เป็นประเทศนำที่จะให้โลกมีการค้าโดยเสรีมาแล้ว จึงทำหน้าที่ต่อต้านการเพิ่ม
การกีดกันนำเข้า และเปิดตลาดโลกอยู่มาก เรียกว่าขณะที่สหรัฐอเมริกาพยายามป้องกันและผลัก
ดันนโยบายการค้าโดยเสรีอย่างแข็งขัน ทางกระทรวงพาณิชย์ของสหรัฐอเมริกาก็กลับมีแนวโน้มที่
จะให้รัฐบาลปกป้องผลประโยชน์ของอุตสาหกรรมในประเทศตน รัฐบาลสหรัฐจึงต้องดำเนินการ
ไปตามแรงกดดัน เช่น การดำเนินการกีดกันการนำเข้าสิ่งทอมากขึ้น เท่ากับว่ามีการค้าค้านเกิด
ขึ้นก่อนนโยบายขยายการค้าโดยเสรี

ดังนั้น การที่จะตอบโต้การประมุขใดๆ กับประเทศที่พัฒนาและรักเสรีภาพอย่างยิ่งยวด เช่น สหรัฐอเมริกานั้นควรจะเข้าใจด้วยว่า การนำเข้าด้วยโควตานั้นเป็นสิ่งที่ขัดต่อการค้าอย่างเสรีเป็นอย่างมาก จริงอยู่การนำเข้าด้วยโควต้าย่อมสร้างความพอใจแก่กลุ่มผลประโยชน์ แต่เป็นการแสดงถึงการปิดตลาด ก่อให้เกิดผลเสียต่อระบบเศรษฐกิจ ดังนี้

2.1 การจำกัดการนำเข้าในลักษณะเช่นว่า ทำให้ผู้บริโภคต้องแบกรับภาระในการที่ต้องซื้อสินค้าแพงขึ้น การจำกัดปริมาณนำเข้าย่อมเปิดโอกาสให้ผู้ขายขึ้นราคาสินค้าได้ง่าย เช่น จำกัดนํารถยนต์เข้าจากญี่ปุ่น ให้มีมูลค่านำเข้าเหลือเพียงปีละ 1.85 ล้านดอลลาร์ เป็นผลทำให้ราคาเฉลี่ยของรถอเมริกันในปี พ.ศ. 2527 เพิ่มขึ้นถึง 400 ดอลลาร์ และทำให้รถญี่ปุ่นแต่ละคันที่นำมาขายในสหรัฐมีราคาสูงขึ้นไปอีกคันละประมาณ 1,000 ดอลลาร์

ในทำนองเดียวกัน สำนักงานประมาณของสภาคองเกรส (Congress Budget Office) ได้ประมาณออกมาแล้วว่า ข้อเสนอต่อสภาคองเกรสที่ให้จำกัดการนำเข้าเหล็กกล้าจากต่างประเทศ เพื่อให้เหล็กกล้าจากการนำเข้ามีส่วนแบ่งในตลาดสหรัฐฯ เหลือเพียงร้อยละ 15 จะเป็นผลให้สหรัฐฯ ต้องเสียค่าใช้จ่ายเพิ่มขึ้นสำหรับการใช้เหล็กกล้าเพิ่มขึ้นไปอีก 7.7 พันล้านดอลลาร์ เมื่อนับไปถึง ปี พ.ศ. 2523 ทำให้ผู้บริโภคเหล็กกล้าในประเทศต้องแบกรับภาระในราคาที่แพงขึ้น

2.2 การจำกัดการนำเข้า เป็นผลทำให้ไปลดแรงกดดันอุตสาหกรรมในประเทศที่จะต้องพยายามปรับตัวเองให้เข้ากับสภาพการแข่งขันเพื่อความอยู่รอด ซึ่งเท่ากับช่วยให้อุตสาหกรรมยังมีความใจเย็นพอที่จะไม่เร่งรีบปรับสินค้าของตนให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้บริโภค โดยมั่นใจว่ารัฐบาลอเมริกันถึงอย่างไรก็คงจะพยายามช่วยเหลือตนให้มีเวลาในการปรับตัวนานขึ้น

2.3 การให้การปกป้องอุตสาหกรรมใดอุตสาหกรรมหนึ่งในประเทศ หรือปกป้องอุตสาหกรรมเพียงส่วนหนึ่งส่วนใด ย่อมมีผลไปกระทบทำความเสียหายให้กับอุตสาหกรรมอื่น ๆ ในประเทศได้ ตัวอย่างเช่น การปกป้องอุตสาหกรรมเหล็กกล้าในประเทศ ทำให้ราคาวัตถุดิบที่เป็นเหล็กกล้าดิบตัวสูงขึ้น

2.4 ในขณะที่ใช้มาตรการจำกัดการนำเข้า อาจช่วยรักษาระดับหรือเพิ่มระดับการว่างงานในอุตสาหกรรมที่ได้รับการปกป้องได้เป็นการชั่วคราว แต่ก็ได้ส่งผลทำให้เกิดการว่างงานในอุตสาหกรรมอื่น ๆ ในระบบเศรษฐกิจได้

ตัวอย่างเช่น บริษัทที่ต้องแบกรับภาระในการที่จะต้องถูกบังคับโดยปริยายให้ซื้อเหล็กกล้าที่มีราคาสูงขึ้นจากอุตสาหกรรมเหล็กกล้าในประเทศที่ได้รับการปกป้อง อาจเป็นผลทำให้ความต้องการซื้อสินค้าของบริษัทดังกล่าวที่มีราคาแพงขึ้นลดน้อยลง เป็นผลทำให้บริษัทต้องปลดคนงานลงยิ่งกว่านั้น เงินเพิ่มพิเศษจำนวนพัน ๆ ล้านดอลลาร์ ผู้บริโภคต้องถูกบังคับให้จ่ายเพื่อเป็นการช่วยเหลืออุตสาหกรรมไปเพิ่มราคาสินค้าของตนให้สูงขึ้น เช่น รถยนต์ และ เสื้อผ้า ถ้าผู้บริโภคนำไปซื้อสินค้าหรือบริการอื่น ๆ ที่ไม่ได้รับการปกป้อง ผู้บริโภคก็ไม่ต้องแบกรับภาระในการที่ต้องซื้อของแพงขึ้น สภาคองเกรสเองก็ได้ประมาณแล้วว่า การตรวจกฎหมายเพื่อลดการนำเข้ารถยนต์จากต่างประเทศ แม้ว่าจะเป็นการช่วยเพิ่มการว่างงานให้กับคนงานในอุตสาหกรรมรถยนต์ของสหรัฐฯ ได้ทันที แต่จะเป็นผลทำให้ต้องมีการว่างงานเกิดขึ้นทั่วประเทศ คิดเป็นจำนวนสุทธิแล้วตกประมาณ 66,000 งาน

2.5 การใช้มาตรการจำกัดการค้า ย่อมเป็นแรงผลักดันให้ประเทศอื่น ๆ ใช้มาตรการตอบโต้แก่เผด็จศึกสหรัฐฯบ้าง ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อสินค้าออกของสหรัฐฯ และต่อระบบเศรษฐกิจของโลกโดยทั่วไป

สหรัฐฯสามารถป้องกันมิให้ภาวะสงครามการค้าเกิดขึ้นได้

การที่ประเทศต่าง ๆ พากันแข่งขันกันมาใช้สิทธิปกป้องผลประโยชน์ทางการค้าของตนเป็นการตอบโต้กันและกัน โลกทุกวันนี้ถ้าจะว่าไปแล้วดูเหมือนจะเข้าไปใกล้สู่สภาวะสงครามทางการค้าระหว่างประเทศมากขึ้นทุกที เพื่อป้องกันมิให้ภาวะสงครามการค้าเกิดขึ้น สหรัฐอเมริกา ก็ควรจะต้องต่อต้านการที่จะให้รัฐบาลดำเนินมาตรการจำกัดการค้าอย่างจริงจัง คือ

ยกเลิกข้อเสนอที่จะให้มีการจัดตั้งกระทรวงการค้าระหว่างประเทศและอุตสาหกรรม
เสีย

รัฐบาลสหรัฐภายใต้การนำของประธานาธิบดีเรแกนเอง ได้เสนอว่าจะให้มีการจัดตั้งกระทรวงการค้าระหว่างประเทศและอุตสาหกรรม (DITI = Department of International Trade and Industry) เพื่อจะได้ช่วยรัฐบาลปกป้องผลประโยชน์ทางการค้าของสหรัฐให้มากขึ้น ที่เสนอก็คือเพื่อจะลอกเลียนแบบของญี่ปุ่น แต่การปกป้องประโยชน์ของสหรัฐนั้นย่อมจะเกิดเสียหายต่อผู้บริโภคคือ คนอเมริกันนั่นเอง อาจทำให้คนอเมริกันนับพันต้องตกงาน และผลสุดท้ายจะก่อให้เกิดความเสียหายต่อการส่งออกและการลงทุนของสหรัฐเอง ส่วนที่จะได้แต่ประการเดียวคือ อุตสาหกรรมภายในสหรัฐจะได้รับการปกป้องผลประโยชน์ แต่ก็คงจะต้องสิ้นเปลืองและเสียค่าใช้จ่ายมากขึ้นไปอีกเท่านั้น สรุปแล้วผลดีมีน้อยกว่าผลเสีย จึงเสนอให้ยกเลิกข้อเสนอให้มีกระทรวงรับผิดชอบเฉพาะเสีย

เลิกจำกัดสินค้าส่งออกของสหรัฐ ในกรณีที่ไม่เกี่ยวข้องกับนโยบายต่างประเทศ

สหรัฐมีกฎหมายอยู่มากมายที่ห้ามการส่งออกเทคโนโลยี และสินค้าที่มีความสำคัญทางยุทธศาสตร์ ซึ่งบางฉบับก็อาจจะเป็นประโยชน์ต่อศัตรู แต่บางฉบับก็ไม่มีส่วนเกี่ยวข้องกับนโยบายต่างประเทศเลย เช่น ห้ามมิให้ส่งออกไม้ซุง เพื่อป้องกันมิให้ซุงในประเทศมีราคาสูงขึ้นหรือห้ามส่งออกน้ำมัน เป็นต้น ซึ่งทั้ง 2 กรณีนี้เป็นเรื่องของกลุ่มผลประโยชน์ ไม่ได้เกี่ยวกับความมั่นคงของประเทศแต่อย่างใด ผลก็คือทำความเสียหายให้กับเศรษฐกิจของสหรัฐ จึงควรที่จะเลิกจำกัดเสีย และถ้าสินค้าใดมีความสำคัญทางยุทธศาสตร์ต่อสหรัฐจริง ก็น่าจะสร้างคลังสะสมสินค้านั้นขึ้น เช่นเดียวกับการสร้างคลังสะสมแร่ยุทธปัจจัย

ยกเลิกบรรดากฎหมายที่วางระเบียบจำกัดการส่งออกโดยไม่จำเป็น

การตรากฎหมายวางระเบียบจำกัดการส่งออกเพื่อพัฒนาสินค้าหรือผลิตภัณฑ์ อาจมีส่วนเป็นการห้ามมิให้สหรัฐส่งสินค้าออกไปด้วย เช่น องค์การอาหารและยาของสหรัฐมีอำนาจและอิทธิพลมากในการวางระเบียบควบคุม ซึ่งก็อาจจะดีในการดูแลความปลอดภัยและสุขภาพอนามัยของประชาชน แต่เป็นการห้ามมิให้บริษัทภายในประเทศ ผลิตและส่งออกยาซึ่งประเทศอื่นอนุมัติให้จำหน่ายได้ การกระทำเช่นนี้ไม่เพียงแต่เป็นการก้าวก่ายเรื่องของประเทศอื่น แต่ยังทำให้ธุรกิจค้ายาในสหรัฐต้องเสียเปรียบในการแข่งขันกับบริษัทผู้ผลิตยาของประเทศอื่น ๆ ในตลาดต่างประเทศ หรือกฎหมายอีกฉบับคือ กฎหมายต่อต้านทรัสต์หรือการรวมตัวของบริษัทต่าง ๆ ที่ตั้งขึ้นเพื่อทำ

การค้าในสหรัฐฯ กฎหมายของสหรัฐฯมักจะมีระเบียบครอบคลุมไปถึงการผูกขาดการค้าต่างประเทศด้วย ซึ่งก็จะทำให้ลดความสามารถในการแข่งขันของสินค้าออกของสหรัฐฯในตลาดต่างประเทศ ดังนั้น กฎหมายว่าด้วยการต่อต้านทรัสต์ที่วางกฎเกณฑ์เพื่อมิให้มีการผูกขาดการค้าส่งออกควรมุ่งถึงระดับของการแข่งขันในตลาดโลกเป็นหลักมากกว่า ที่จะพิจารณาขนาดของบริษัท ทำให้สหรัฐฯต้องพลาดโอกาสในการส่งออกสินค้าของตน เพราะกลัวว่าการรวมตัวกันจะเป็นการละเมิดกฎหมาย

คณะกรรมการการค้าระหว่างประเทศ (ITC) ควรเน้นหาทางปกป้องสิทธิบัตรของอุตสาหกรรมในประเทศ และถ้าจำเป็นก็ควรแก้ไขบทบัญญัติว่าด้วยภาษีศุลกากรปี 2473 (Section 337 of Tariff Act of 1930)

คณะกรรมการการค้าระหว่างประเทศของสหรัฐฯ เป็นองค์การการค้าอิสระทำหน้าที่กึ่งตุลาการ มีหน้าที่สำคัญประการหนึ่ง คือ จะต้องให้การคุ้มครองปกป้องสิทธิในทรัพย์สินทางปัญญาของบริษัทในสหรัฐฯ เช่น สิทธิบัตร เครื่องหมายการค้า มิให้บริษัทต่างประเทศล่วงละเมิด ถ้าบริษัทต่างประเทศนำเอาแนวความคิดที่ได้มีการจดทะเบียนเป็นเจ้าของสิทธิหรือเจ้าของเครื่องหมายการค้าไปผลิตสินค้าลอกเลียนแบบ แล้วส่งเข้ามาขายในสหรัฐฯ บริษัทเจ้าของในสหรัฐฯที่ถูกละเมิดสิทธิก็อาจจะร้องอุทธรณ์ไปยัง ITC ขอให้ดำเนินการกับสินค้าดังกล่าวที่นำเข้ามาในสหรัฐฯ

เกี่ยวกับเรื่องนี้ในทางปฏิบัติ ยังมีการสับสนเกี่ยวกับการใช้อำนาจเพื่อคุ้มครองปกป้องผู้ได้รับความเสียหาย คือไม่เพียงแต่เรียกผู้ร้องเรียนมาพิสูจน์ว่า สิทธิบัตรของตนถูกขโมยไปโดยบริษัทต่างประเทศเท่านั้น ยังจะต้องพิสูจน์ด้วยว่าบริษัทของตนได้รับความเสียหายอย่างแท้จริงจากการที่ได้มีการนำสินค้าที่ล่วงละเมิดสิทธิบัตรนั้นเข้ามาด้วย การที่กฎหมายกำหนดให้ผู้ร้องเรียนต้องพิสูจน์ความเสียหายที่ตนได้รับด้วยในกรณีเช่นนี้ เป็นการไม่เหมาะสมนัก ลองสมมุติดูในเรื่องการไปเอาหนังสือเขามาพิมพ์แล้วใส่ชื่อเราเป็นผู้แต่ง อันนี้เป็นการขโมยผลงานซั้ๆ คงไม่มีใครคิดที่จะซักถามผู้แต่งหนังสือที่แท้จริงว่าการขโมยผลงานนี้ทำความเสียหายให้กับการขายหนังสือของผู้แต่งหนังสือที่แท้จริงอย่างไรบ้าง จึงควรแก้ไขบทบัญญัติในข้อ 337 เสียใหม่ว่าเพียงมีหลักฐานว่ามีการขโมยสิทธิบัตรหรือเครื่องหมายการค้าจริง ก็น่าจะดำเนินการช่วยเหลือสั่งห้าม หรือระงับการนำเข้าสินค้าที่ล่วงละเมิดสิทธิของผู้อื่นได้

ยกเลิกการดำเนินโครงการให้ความช่วยเหลืออุตสาหกรรมในประเทศให้สามารถ ปรับตัวเอง

รัฐบาลสหรัฐฯพยายามตัดรายจ่ายที่เคยให้ความช่วยเหลือแก่อุตสาหกรรมในประเทศ ซึ่งได้รับความกระทบกระเทือนจากการที่สหรัฐฯสั่งสินค้าจากต่างประเทศเข้ามา รวมทั้งการช่วยเหลือคนว่างงานเป็นจำนวนมากโดยปล่อยให้ช่วยตัวเอง เพราะเหตุที่นำสินค้าซึ่งผลิตได้ในประเทศเข้ามาจากต่างประเทศ

เริ่มการเจรจาการค้าหลายฝ่ายรอบใหม่ภายใต้เกณฑ์หรือองค์การข้อตกลงทั่วไปว่า ด้วยศุลกากรและการค้า

เพื่อหาทางขจัดลัทธิปกป้องผลประโยชน์ทางการค้า สหรัฐฯได้เสนอให้เปิดการเจรจาการค้าหลายฝ่ายรอบใหม่ภายใต้เกณฑ์ขึ้น ได้จัดขึ้นแล้วถึง 7 รอบในอดีต ซึ่งก็ได้ผลประโยชน์มาก ทำให้ลดอุปสรรคทางการค้าไปได้หลายอย่าง ความได้เปรียบทางเครื่องมือเครื่องจักร โดยไม่ต้องเสียภาษีและการค้าควรจะได้รับบริการแก้ไขให้มีบทบัญญัติครอบคลุมไปถึงเรื่องการส่งออก บริการและการลงทุนซึ่งเป็นกิจกรรมที่มีความสำคัญในการค้าระหว่างประเทศเพิ่มขึ้น และสหรัฐฯ ก็ได้ผลประโยชน์เป็นอย่างมาก กล่าวคือ สามารถส่งออกสินค้าและบริการของตนไปขายประเทศต่าง ๆ ได้ โดยไม่ต้องเผชิญกับการกีดกันจากรัฐบาลของประเทศต่าง ๆ

ทั้งหมดนี้เป็นเพียงข้อเสนอแนะของคณะกรรมการเฉพาะกิจของสหรัฐอเมริกา ที่ขอให้รัฐบาลเปลี่ยนแปลงนโยบายการค้าระหว่างประเทศเสียใหม่ ซึ่งรัฐบาลสหรัฐฯจะแก้ไขตามข้อเสนอแนะนี้หรือไม่ต้องติดตามดูกันต่อไป แต่สิ่งหนึ่งที่คณะกรรมการเฉพาะกิจขอให้รัฐบาลดำเนินการอย่างจริงจัง คือเร่งดำเนินนโยบายต่อต้านการใช้สิทธิปกป้องทางการค้าอย่างเร่งด่วน เพราะการปกป้องผลประโยชน์ทางการค้าแก่อุตสาหกรรมในประเทศสหรัฐฯ ไม่เป็นผลประโยชน์ต่อเศรษฐกิจโดยส่วนรวมของสหรัฐฯและก็ไม่เป็นประโยชน์ต่อทุกประเทศที่ใช้สิทธิปกป้องผลประโยชน์ทางการค้า ซึ่งจะเป็นอุปสรรคขัดขวางมิให้การค้าระหว่างประเทศสามารถดำเนินไปได้โดยเสรี

นายจอร์จ บุลท์ รัฐมนตรีต่างประเทศของสหรัฐฯ กล่าวระหว่างการเดินทางมาเยือนเอเชียเมื่อเดือน กรกฎาคม 2531 ว่า "บางครั้งดูเหมือนว่า ทุกคนต้องการที่จะให้ตลาดของสหรัฐอเมริกาเปิดกว้างอยู่เสมอ ซึ่งสภาพนี้ได้เกิดขึ้นมากเกินไปแล้ว สหรัฐอเมริกาควรจะ

ได้รับการแลกเปลี่ยนในการเปิดตลาดให้กว้างขึ้นจากประเทศคู่ค้าของเราบ้าง"

เขากล่าวด้วยว่า ถ้าประชาชนไม่ชอบนโยบายนี้ เมื่อสหรัฐอเมริกาต้องกดดันในบางสิ่งและเป็นสาเหตุให้เกิดการต่อต้านอเมริกา ก็จะต้องปล่อยให้คิดกันเช่นนี้ต่อไป

การค้าระหว่างประเทศของสหรัฐอเมริกาในขณะนี้ ทำให้เห็นชัดว่า สหรัฐอเมริกาทำตัวเป็นผู้ให้ประโยชน์แก่ผู้อื่นโดยเฉพาะประเทศที่กำลังพัฒนาหรือด้อยพัฒนาตลอด โดยที่ไม่มีใครรู้โจ่งแจ้งว่ารัฐบาลของสหรัฐฯได้ประโยชน์จากการส่งสินค้าหรือบริการของประเทศเหล่านั้นเข้าประเทศของตน ขณะเดียวกันสหรัฐฯก็ได้ขยายตลาดสินค้าและบริการของตนออกไปภายนอกประเทศด้วย ถ้าเราศึกษาโดยถ่องแท้แล้วจะเห็นว่า การเพิ่มความบีบคั้นทางการค้าของสหรัฐอเมริกานั้น เป็นสัญญาณที่แสดงว่า ความแข็งแกร่งทางเศรษฐกิจของสหรัฐอเมริกากำลังจะเสื่อมลง จึงจำเป็นต้องอาศัยความช่วยเหลือจากประเทศอื่น ๆ มาช่วยลดการขาดดุลการค้าที่มีเป็นจำนวนมากของสหรัฐอเมริกา แต่ด้วยความใหญ่โตของสหรัฐอเมริกา จึงออกมาแบบหยุดการช่วยเหลือ หรือขอนินสิทธิในการค้าบางอย่างเพื่อใช้แลกเปลี่ยนต่อรองประเทศที่เคยได้ประโยชน์จากสหรัฐฯให้กลับช่วยสหรัฐฯบ้าง หลายประเทศที่พัฒนาไปแล้วเพราะการช่วยเหลือของอเมริกาก็ยอมไม่พอใจหรืออีกหลายประเทศที่ยังยากจนอ่อนแออยู่ก็จะเรียกร้องขอความเป็นธรรมต่อไป ดังข่าวที่เราได้ยินอยู่ทุกวันนี้